

18

Její empatie a porozumění na mě udělalo dojem. Nemohlo mi současně ujít, že se nechová jako typická japonská žena dle starých pořádků. Přesto nepodlehla současné módě a nepoužívala takzvaná nová, moderní slova.

Byl jsem neuvážený mladík, který dosud neměl s bližším jednáním se ženami žádnou zkušenost. Jako muže mě ženy instinktivně přitahovaly. Byly ovšem jen nejasnými objekty mých snových tužeb, které jsem vnímal se stejným rozechvěním jako pohled na nedosažitelná oblaka na jarní obloze. Proto když jsem stanul před skutečnou ženou, nastal často v mých emocích náhlý zmatek. Místo aby mě dotyčná stojící přede mnou z masa a kostí přitahovala, cítil jsem v té chvíli vůči ní naopak odpor. S profesorskou paní to však takové nebylo. A málokdy se stalo, že by mezi námi došlo k nedorozumění způsobenému rozdíly v myšlení a v komunikaci mezi muži a ženami. Zapomínal jsem a nevnímal, že mluvím se ženou. Měl jsem ji zkrátka za upřímného, poctivého znalce profesurovy povahy a svého spojence.

„Víte ještě, co jste mi řekla, když jsem se vás nedávno ptal, proč pan profesor nechodí více mezi lidmi? Že dřív takový nebyl.“

„Ano, to jsem řekla. A opravdu takový předtím nebyl.“

„A jaký byl?“

„Takový, jakého byste si ho přál mít vy i jakého bych si přála já – optimista plný naděje.“

„A čím to, že se tak náhle změnil?“

„Nebylo to náhle. Šlo to pozvolna.“

„A po celou tu dobu jste mu byla nablízku?“

„Samozřejmě, jsme manželé.“

„Pak tedy musíte vědět, co zapříčinilo jeho postupnou změnu!“

„To právě nevím. Je to nepříjemné, přiznávat to takhle před vámi, ale ať jsem o tom přemýšlela sebevíc, nikdy jsem na nic nepřišla. A jeho jsem už tolikrát prosila, ať se mi svěřívá, ale nikdy mi nic neřekl.“

„Co vám na to říká?“

„Pokaždé mě jen odbude s tím, že mi nemá co říct, že si nemám dělat starosti a že už je prostě takový.“

Mlčel jsem. Paní se také odmlčela. Služebná ve svém pokoji byla také zcela potichu. Na zloděje jsem si vůbec nevzpomněl.

„Nemyslíte snad, že za to mohu já?“ optala se zničehonic.

„Ne,“ odpověděl jsem bez zaváhání.

„Řekněte mi, prosím, svůj názor otevřeně. Myslíte-li snad, že já... taková představa je pro mě příliš trpká,“ rozhovořila se profesorka paní znovu. „Pevně věřím, že i v téhle chvíli je mé počínání jen pro jeho dobro.“

„Pan profesor si je vaší péče vědom, o tom nepochybuji. Ujišťuji vás. Nedělejte si další starosti.“

Prohrábla popel v ohřívadle a nalila do konvice čistou studenou vodu z nádoby opodál. Voda v konvici přestala bublat.

„Nakonec jsem to už nemohla dál snášet a řekla mu, ať mi narovinu řekne, jestli za to můžu já. Jestli je to něco, co můžu napravit, v čem se můžu změnit, tak to udělám. Řekl mi, že žádný nedostatek nemám, že chyba je na jeho straně. Přepadl mě z toho ohromný smutek, protože takhle jsem nemohla dělat už vůbec nic. Brečela jsem, a ještě víc si přála, aby mi něco vytkl.“

Její oči byly plné slz.

19

Zpočátku jsem k profesorově paní přistupoval jako k ženě schopné porozumění. Zatímco jsem s ní s tímto vědomím hovořil, seznal jsem u ní jisté změny. Místo aby imponovala mé hlavě, začala si získávat mé srdce. V jejich vztahu nebyla patrná žádná odměřenost, také k ní nebyl důvod. Přesto ale mezi nimi něco stálo. Ať se paní sebevíc snažila přijít tomu zvláštnímu pocitu na kloub, nic nenacházela. Tento neutěšený stav jí působil velké trápení.

Nejprve si manželův chladný přístup vysvětlovala jako výsledek jeho pesimistického náhledu na svět. Přesto ji takové vysvětlení neupokojilo. Ve skutečnosti docházela ve svých myšlenkách k opačnému závěru, totiž že profesoroва zášť vůči okolnímu světu pramení z averze vůči ní. Ale stále nedokázala pro tuto domněnku najít jasné opodstatnění. Profesor se k ní vždy choval vzorně, byl to laskavý a pozorný manžel. Svůj uzlíček pochybností, který profesorova paní den ode dne obalovala další vrstvou svých pocitů náklonnosti vůči manželovi a tajně ho schovávala hluboko ve svém nitru, přede mnou toho večera rozbalila a nechala mě do něj nahlédnout.

„Co vy si myslíte?“ zeptala se. „Změnil se takhle kvůli mně nebo proto, že ho omrzela svět, jak jste to prve nazval? Mluvte, prosím, otevřeně.“

Nechtěl jsem před ní nic zastírat. Ale pokud za tím mělo vězet něco, o čem nevím ani já, nemohl jsem paní podat uspokojivou odpověď, ať už by byla jakákoli.

„Nemám tušení.“

V tom okamžiku se v její tváři objevil výraz smutku a zklamání. Rychle jsem proto dodal:

„Přesto vám mohu zaručit, že se mýlíte v tom, že vás pan profesor nemá rád. Říkám jen to, co jsem ho sám slyšel říkat. A pan profesor přece nelže, vidíte?“

Neřekla na to nic.

„Možná že přece jen nějaké tušení mám...“ dodala po chvíli ticha.

„Ohledně příčiny, proč se pan profesor tak změnil?“

„Ano. A je-li to ona příčina, nejsem za jeho změnu zodpovědná já a velmi by se mi ulevilo, ovšem...“

„A co je to?“

Váhala, zda se mi svěřit. Upřeně sledovala své ruce, položené na kolenou.

„Slibte mi, že mi řeknete, co si o tom myslíte, a povím vám to.“

„Budu-li to schopen posoudit, řeknu vám svůj názor.“

„Nemohu vám vyprávět všechno. Zlobil by se na mě. Řeknu vám jen to, co mohu.“

Byl jsem celý napjatý. Naprázdno jsem polkl.

„Když byl pan profesor ještě studentem na univerzitě, měl jednoho výborného přítele. Ten zemřel krátce před tím, než stihl studia dokončit. Nikdo to nečekal.“

Pak téměř šeptem dodala: „Nezemřel přirozenou smrtí.“

„Jak to?“ nedokázal jsem se udržet.

„Více vám říci nemohu. Potom to ale všechno začalo. Profesoro-va povaha se začala pozvolna měnit právě od této události. Nevím, proč jeho přítel musel zemřít. Snad ani manžel to neví. Ovšem když pomyslím na to, že jeho změna začala právě v souvislosti se smrtí přítele, nemohu se zbavit dojmu, že něco ví.“

„Je to ten, který má hrob v Zósigaji?“

„Ani to vám už nepovím. Může ale snad člověka změnit ztráta jednoho přítele? To je to, co bych si tak moc přála vědět. A to jediné, na co bych ráda znala váš názor.“

Spíše jsem se přikláněl k tomu, že nemůže.

20

Snažil jsem se profesorovu paní utěšit, jak mi mé omezené možnosti dovolovaly. I ona se podle všeho snažila nechat se mou přítomností co možná nejvíce uklidnit. Snad donekonečna jsme celou věc znovu a znovu probírali. Já však neměl do té záležitosti dostatečný vhled. A nakonec i nejistota profesorovy paní vycházela z nejasného tušení, podobajícího se na nebi trhajícími se oblakům. Pokud šlo o skutečné události, ke kterým tehdy před lety došlo, nevěděla mnoho ani ona. A ani z toho, co věděla, mi nemohla říct všechno. A tak jsme se oba, já konejšící a ona konejšená, nechali houpavě unášet na vlnách nevědění. Intuitivně jsem věděl, že se paní snaží dosáhnout co nejdál může a zachytit se mého nepřilíš přesvědčivého úsudku.

Okolo desáté jsme zaslechli blížící se profesorovy kroky. Paní, jako by okamžitě všechny dosavadní úvahy pustila z hlavy, si mě přestala všímat, postavila se a vyběhla uvítat profesora, který právě otvíral vrátka. Vyšel jsem za ní. Služebná si nejspíš zdřímla ve svém pokoji, a tak se nakonec u dveří vůbec neukázala.

Pan profesor přišel poměrně dobře naložen. Jeho paní však byla v ještě lepší náladě. S údivem jsem sledoval tu náhlou a nenadálou proměnu, ke které u ní došlo. Odlesk slz v jejích krásných očích i zamračené obočí byly tatam. Nebyla-li to faleš (a nedokázal jsem ani pomyslet, že by byla), pak její předchozí výlev

nespokojenosti nebyl víc než hra na city, do které mě úmyslně zatáhla. Nemohl jsem to vnímat jinak než jako marnivou ženskou kratochvíli. V té chvíli jsem jí to ale neměl vůbec za zlé, naopak jsem byl rád, že ji vidím zničehonic tak zářit. A poupravil jsem si názor, že je-li situace ve skutečnosti taková, nejsou přehnané obavy na místě.

„Děkuji ti za hlídání. Zloděj nepřišel?“ usmíval se profesor. „A nemrzí tě to?“ dodal ještě.

Při mém odchodu mě paní vyprovodila zdvořilostní frází. Z tónu jejího hlasu se dalo vytušit, že „nepříjemnostmi a obtížemi“ nemyslí čas, který jsem mohl strávit jiným způsobem, ale že vtipně odkazuje ke zloději, který nakonec nepřišel. Při tom mi vtiskla do ruky zbylé sušenky, které servírovala k čaji, zabalené do papíru. Uložil jsem je do kapsy rukávu a vyrazil do chladné noci liduprázdnou klikatou uličkou vstříc rušnému městu.

Vzpomínky na události toho večera jsem vydoloval z hloubi své paměti, abych je zde nyní co nejděleji popsal. Píšu to, o čem cítím, že je potřeba psát. Ale tehdy, když jsem se sušenkami od paní v kapse mířil nocí domů, jsem žádnou velkou váhu svému povídání s paní nepřikládal. Když jsem následující den přišel ze školy domů poobědvat, všiml jsem si papírového balíčku, který od večera ležel na stole, a vybral si z něj hnědý piškot polévaný čokoládou. Celý jsem si ho nacpal do pusy a než jsem ho rozkoušal a snědl, dospěl jsem k závěru, že nakonec jsou ti dva, co mi ty sušenky dali, přese všechno spolu na světě šťastní a zrození jeden pro druhého.

Než podzim vystřídala zima, nestalo se nic zvláštního. Dále jsem docházel do profesorova domu a při té příležitosti občas požádal paní o vyprání, vyžehlení nebo i správkou nějakého ze svého oblečení. Do té doby jsem na sebe satén neoblékl, ale právě tehdy jsem o sebe začal více dbát a ke košili začal nosit připínací černý límeček. Profesorovu paní tato péče o mě nijak neobtěžovala, nakonec prý byla ráda, že má čím vyplnit svůj čas, když sami nemají děti, o které by se starali.

„Tohle je ruční práce, že? Na kimonu z tak kvalitního materiálu jsem ještě nedělala. Taký je to pěkně náročné, jehlu ne a ne dostat skrz. Však už jsem na něm zlomila dvě,“ postěžovala si nejednou, ale ani v takových chvílích se netvářila, že bych jí byl na obtíž.